

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САНА ОЛОХ

Ҳафизат

1931 сая аятынны
15 күнүттэн тахсар

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭНИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 40 (4463) 1974 снл. Муус устар 2 күнэ Сээнэтэ
ОПТУОРУННЬУН 2 харчы

Сызынаты
2 харчы

БЫЫБАРЫ КӨРСӨ

[illegible]

бүлмэр хэсгэлбэрийг уратыглан
историческай XXIV эсэйн хамт-
ин бастаан амгидлаара бүлэр. Би-
обществоныг экономическай, са-
ай уушгай, духовай сайдыгын
инах программнай иртэн огор-
д уухахтарын олоххо киллэриг-
скай норуог хабааимсгилбай
сэргэлурнай тугууга, үлэиттэр
лохторун тахилын үрдэгнэ бөлөг кы-
намыларыг ситигэ. Ону төхсүг нэвчилка
аспыт амлардаады түмүктэрэ итэргис-
лээхтис хөрдөрөөлөр. Ити ситигилэр
ойду өнөрүүлэх хүүстэриг салгын мо-
дунууг өрө көгөрүүтэ, общественнай олох-
ары айгэтигэр уушгай гесударствоны са-
айныг дэмжэлдэртэр, социалистическай
демократияны барыг олтуулан саймиларыг-
га үлэиттэр элэиник, аймныгалахууга
кыттыларынгар эрэллэх бэрдэн төсөгт
тилэр.

ОСРС Нерхоний Советын бичлэгүүдэд бэлэмийн сур захын кинемик, тэрхүүнийгээ сайн дураар. Бичлэгт бэлэмийн—хэс бичлэгт партиейн тэргүүлэгч, динн сүтгүүлэгчүүд, бэйлүүд бичлэгт бэлэмийнхнийг, мааста орлогч тэргүүлэгч, политический-интер үзвэл гол сэтгүүлэгч, дэлгэцүүлэгч, мэтлэгчид хэсүүлэгч өмнөд. Бичлэгт бэлэмийн үзвэл барь мэтлэгчид бичлэгт бичлэгт сүтгүүлэгч сүтгүүлэгч.

тазаахтар, манна бичархай бонструуостар
дизэнар сүххтар. Бу үлэни ы-
ныгыга сир ахсын эабэх оыт мунбу-
луна. Ол ээары аасныт өттүтэр сити-
һиллэбитинэн мүгүрданыа итэбэс, олох
сайдныгыы санаттанҕамы, үрдүк кордо-
булэри түрүөлар.

Партийнай таргитэлэр бызбар хампаан-
натыгэр ыстыллар үлэлэрн бьылдыва-
хынта коммунистар айар активистарын
сайланырыга, пропагандастар, агитатор-
лар, политинформаторлар састаантарын
бөрөгчүгүгэ уаһыа профсоюзнай, көмө-
нөлскэй уоһун да атам бэры общество-
най таргитэлэр куустарын түмүүсэ ула-
хан болдомтолоруун үүрүөхүохтүр.

СССР-ийн райкомун бюрота ССРС Вөргөн-
ний Совеэтыгэр бымбардарынан сийлээтэй
партийнай тэрийтэлэр соруутарын туһу-
йын уураадыг ылантха. Бэри партикомпар,
министайга суурух партийнай тэрийтэлэр
ити уураадынан салалтаран уонна ону
олотх» киллэрэнт партийнай-тэрийэр,
маассабай-политическай үлэни үрдүк та-
һымнаахтык, тарааһиниээхтык ытыарга
субу күннэргэ практическай маһаллары
алыахтаахтар. Агитпунктары тэрийтэлээн,
күннэлэр үлэлэрини үчүгэйдик бэлиэһинээн,
бымбар миннигөөн политическай агита-
цияны киэргити ытыахтаахтар. Полит-
информатордарынан, агитатордарынан үчү-
гэй бэлэмнээх коммунистары, комсомо-
лестары алаталаан үлэлэттөөххө.

Райсовет исполкомун культурага отдела, кинесет, дирекцияга таъйинланган эртотугар, культурний сёрдатар, улаан кизиник, ыттар, агитбригадалары, тематическай биачарлары, концердары, кинофестивалдары, улаанеттар, культурний

сүүлхэлэрийнхэй бэлэвнээхтэйг тэрийэр
абээһинэстээхтэр. ИБСЛСК райкома ич-
хаттар, эдэр быйбарлааччылар ортолору-
гар нитэр-ойдотер үлэра эмнэ элбээн
ойоруухтаах. Ити курдук сибээс оройуу-
наады үлэри почтаны тизэрдийнэ, радио,
телефон үлэтириц тулсарар, райПО бйара-
бэлэвнээхтэ нэһиликэннээхэй бары наа-
далаах табаардарынан быйыстала суо-
халаччылар, эрийнэ културатын салым
үрдотер соруктаахтар.

Олохсүйбүт үтэс баялагтайнаа, аруу-
тун буоларын күрлүк, советскай дьоннор
таруут бүтүүнүн баяраһыныгынаа —
ССРС Верховнай Советтар быыбар күнү
үлэбэр сааһа ситиһинилэринэн көрсөргө бө-
лөмүнэллэр. Быыбар чыбыгар үлэһиттэр
социалистическай куоталаһымылара киэ-
ник танийда. Оройуон башыр бастыһа даһаа-
быстыбатын — Эрилик Эрестинэс аатынан
колхоз сүөсүхүттөрө уонна специалистара
үүтү маһын сыл аһардаах былаанын
быыбар күнүн көрө толорорго сорукутан-
нылар. Ула оһорон таһарыттын, пром-
надетто көдүүһүн үрдэтиһа, экономика-
скай кердөрүттөрүн тунсарыта, ис резер-
ватори толорү туһаныта быыбары са-
һа ситиһинилэринэн көрсөргө сир аһсын
үлэ оһеуулаах вахтага саһаалыһа. Про-
йуон бары колхозтара, совхоза, промыш-
леннай, производственный үэрилтээлэра
сыһа аһардаах былааннары быыбар күнүн
көрө толорорго сорукутанын үлэлиһааһа-
таа.

[illegible]

Быыбар иннинээри
агитация сабаланна

МОСКВА. Политическая литература издательства пропагандистского уюна агитатордара коюна наглядный пособие «Советский государство организационный систематический схематический комплексный обработанный та

[illegible]

Комплекси барыга 18 илактар бааллар.

CCTA

ҮРДҮК НАБАРААДА

1973 снл саймныгар үэр-
нэзчилэр производственной
биргээдэлэрин социалисти-
ческой хуоталаһыларыгар
үрдүк производственной көр-
дөрүүлэри ситислэлтэрин
ийим учууталлар, үэрэнэч-
чилэр, үлэкилэр бэлэттөрө
Саха АССР Верховнай Со-
ветын Президиумун Бочо-
тунай Трелетатынан нага-
раадаланылар.

Олоор ортолоругар* билигм
оройуоммутуттан бу үрдүк
нагараадала ТАРАБУКИН
ВАСИЛИЙ ЕЛИСЕЕВИЧ—
ЭРИЛИК ЭРИСТИИН АА-
ТЫНАН КОЛХОЗ ЧИЛИЭ-
НЭ тугустэ

Аһаҥас сүрүк

АНЫ БИИРДЭСПИТ ДА ХААЛЫЙЛААХ ААТЫРБАТЫН!

Нүндү бийр идэнээхтэрбит! Хөргүүлүй үүннэрээч
чилээ!

Нерүүт хайлхаймстыбатыгар, дьон олоор дьаһагар хортуннуу сүөлтатын туһунан итэ да барылыабыт. Ордун бичиэхэ, Саха сирин олохтоохторугар, бу элчүдү, Хортуннуу сүөлтатын, хортуннуу туһатын бары билэбит. Ол гынан барап, таа ара, байа үүннэрбит хортуннуулар аһаарыт көмчү. Олүхүмэ, Мунга-Хангалас оройуоннарын, Якутскай куорат баастын үлэистэрини холбоуларыттан, бичиги байэбит сорох наургууннарбит онноттарыттан көрдүххэ, хыаллаах да сүөлү ылайбашыт быһыыллах. Итиннэхэ биһр мэдөйүнэи бичиги, хортуннуу үүннэрэр сорох шөөндөр, былааннары уонна эбэрэсталистыбалары төлөрбөннүт улахан атахтааһынары өтөрөр дуу дии саныабыт. Арай республикара биһр хаһаы хайлылдах шөөн суох буоллун, бары былааннаах үүһүүнүлэх ийэр буолуорун, Олус бөрт буолуох итэ буолбат тута?

Бийнги, Уус-Алдан орёйуопун «Лена» совхонун хортуопуй үүнээрэ - зөөлөгүн чилиэнээрэ, айнаха, бу кэмга нээрэ хортуопуйу үүнээрэ дымалатыг сүтэ-хотэ кыахан байхдыг илин, гиордмалобот-бы-лааннарыг үксээр гэдэрбэт, пятитетнаа нэстэх нээр

звенолар уюна биргездэлэр коллективтарыгар, ту-
һайлар тал көтөрбөрү тыһабыт.

— 1974 сэлгэ, тохсус пятияилтна тутах сымьгар, хортуонпуу үүнэсирнгэ тээрдилийнэ былааннары хайлан даганы толорор гына үлэмэзиг, аны биер-эспит даганы хаалтылаах аагыбатын!

Баяр, бичигт химээс хэдийг ч бишлэн баран, "Эх, нэг үнүү Жана өргө платынцар олоор дьон хийдэх хортооншуу үүнэрбэт буулдахтарай" диэххит. Кырдьга, онуохы утары эвэрбэт түүх да суух. Ол гынан баран 1973 сэлдэ 63 феврурга олоордо 2665 центнери эра, збитер сентяртан 41 центнери хостотубут. Шир кистм сорбят суух, тобука тийа туе-туфунан боатымалдага кебо шиддан үзэлиньт. Агротехнический далаалдыг сүтэхотө олгоотооболшут, сизжани харайлымынт эмна итөөлтөрдөөх булааччы. Олоордо синамбат гортонойа ехөх.

Байдал 70 гектартай хортуншуй өлсдөр баалани-
лаахтны Уюна ахуйлалыгт итгэстөр барилара сн
бнр бааллар. Ол да буоллар советской киһи кыйбата-
хонпто днз суох буелухтаах, санаабытын уурдах-
пытына бннгн дабаны, атытартан туохлут итэбэс
улу, бнлааннаах үүнүүнү ылаахпытын сөп этэ.
Бу күннэртэ чүөрт күннлээх эвэнэ үлэллэр, Салс сэт-

на бүрдүүхгүй. Бааһиналарбытыгир нэһуон тииһабыт, сизмэ хортуоншуйуотун талаабыт, техниканы көрүнэбит. Соһхөзүг салаатата икки тииһилкетвах, икки көдүһөд-дэх тракторы, икки насоснай станциялары алаата. Атын дарааы техника баар. Оһон уобурдуу таһымын өсө күүһүртаһытына, сале одордууну үчүгэй хаачыс-тыба-лаахтык аһытаһытына, сайын үстата кырата үстэ-үү куттардаһытына, арааттар арыттарын бүүрүн көбүт-тэһитинэ, уонча кэмгэр бөлһөрдөһүтүнэ, сымс өт-төрү аһытаһытына, быһаһиннаах 50-10 центнер үтүкүүнү, малааһытыны сөн диибит. Бу эһилиһбиттэр-төн иһин кыһаһыта-салааһыта диир суоһаа иһин. Ба-рыллара бэйһэбиттэртэн үтүдүкүһааһа.

— Чэйинг, бийим сэс, сэйин бары — нугалахан үлэизинг уонна ол нугалаһыыбыт хааныытын сырдатарыгар, түмүктүүрүгэр «Кылым» хаһыат редакциятынан көрдөһүүбүт.

Н. ЧЕРКАШИН,
* звание сарайзаччыта.
«Бочуот Знага» орден кавалера.
В. ГОТОВЦЕВ, И. МАКСИМОВ, И. КЫЧКИН,
Е. ДОНСКОЙ — звание чилиэннэрэ.
Смогут б., 1974 с. Колматтар 16 к.

СОВЕТ ҮЛЭНИТТЭРИН НЭТЭХТЭН СЕМИНАРА

СЕЛЬСКЭЙ СОВЕТ УОННА
ПЕНСИЯ ТУНУНАН СОКУОН

Сельский Советтар пенсия ту-
хунан Сокуону табатых туту-
хууну хөнтүрүүлүр абалынас-
тактар. Ити тухунан үлөйтөр
депутаттарын сельский (пено-
ликтэри), - бөлүөлөктэри Со-
веттар тустарынан Сокуон 21-с
истатыйатыгар төлөрү ыйыллар.

Сельсоветтар исполкомнара бигэр үгүс ахсааннаах докумуннарынан пенсионнай дыладалар өгөбулаллар уонна ити-лэр пенсионны аааһыгыга, кини кэомийиц улаатыннарыгыга эб-тэр аччатыгыга быһаарар суолта-лаахтар. Оонук докумуннары-нан буодаллар пенсияга тах-сар кини кааһын өбөлөрүн уон-на атын нитимнэлэрин ахсаа-нын тустарынан, ону кытта ки-ни хаһаабыстыбатын, уһаайба-тын туоһулуур мспыраапкалар. Сельисполкомнар бигэр ханых-сардара докумуннара правовей суолталаахтар. Маныаха хаһаа-быстыбаннай кинигэлэри толорууа көтүмэхтик сыһаманнар буолааха, эбэх сыһаалар, ал-дыстар тахсыахторын сөп. Холо-бур, сорох сельсоветтар испол-комнарын үлэбиттэрэ хаһаа-быстыбаннай кинигэга киирэр кини личнойн, төрөбүт сылы-н туоһулуур докумуннара суох буоллагына, ону аңарда кини тыһыттан сурейбаллар. Бу бу-латын сыһаа.

Угук Хоту уолна киинэлэргэ үөһэниллибит оройуонларга пенсияра эр киһи 55 сааһыттан (эскөтүн киһи производства 25 сыл тохтоло суох үлээбэбит буоллабына), оттон дьахтар 50 сааһыттан (эмиэ производства тохтоло суох 20 сыл үлээбэбит буолларына) тахсаллар. Маны таһынан производства эр үлээбэбиттэргэ пенсияларытар мадбавка зарыллар. Ол курдук, араас тэрилтэлэргэ үлээбэбит-тэриттан уолна персониартыттан тутулуга суох эр дьоннор 35 сыл, дьахталлар 30 сыл үлэ-тажтаах буоллахтарына, 10 бырыһыан абыллар. Оттон биэр система иһинин тэрилтэлэ 15 сыл тохтобуна суох үлээбэбит буоллабына, эр киһититтэн уонна дьахтарыттан тутулуга суох уол пенсиятыгар 10 бырыһыан илбавканы алхалар.

Билигин государственной уо-
на колхознай пенсиялар кээ-
майээрэ төгүөнүлгөн аарылар.

Од курдуу, государственной уюна колхознай пенсиянердар пенсияга тахсар саастара, үлээрин стажа уюна пенсияларын саамай үрлүкү кээмэйгэ биридэр.

Пенсияга тахсар киши паспор-
тынан туушуланар, ол суох
буоллагына—сельсовет хаһаа-
лыстыбаннай кинигэтинтэн ба-
рыллар ыспырааппанан. Өскөтүн
пенсияга тахсар киши хаһаа-
лыстыбаннай кинигэргэ аңарда
төрөөбүт сыла эрэ сурууллубут
буоллагына, киши төрөөбүт мый-
от мыйын 1 күнүттөн, оттон тө-
рөөбүт мыйа чыгыналата суо-
сурууллубут буоллагына, төрө-
бүт күнүн мый 15 күнүнэн за-
рыллар. Оттон төрөөбүттөрүн ту-
һунан туушулуур туох да доку-
муона суох дьоннор төрөөбүттэ-
рин туһунан свидетельстволарын
оройуоннаары эбэтэр республи-
катаары госархивтарга кордо-
тулалтаһхтар. Оһно көстүбэт тү-
бэлтэһигэр, киши сааһа врачё-
най комиссиянан быһаарыллар.

Пенсиялары анааһын уопсай суудуобуйаларын таһынан дьоготалаах суудуобуйалар аһанар пенсиялар уонна пособиелар буллалар. Холобур, эбэх өлөөлөөх иһэ, өскөтүн киһи бэстөн эбэх оҕону төрөтөн баран, саамай кыраларын адыс сааһыгар диэри интэн улаатыннарбыт уонна 15 уопсай үлэ стажтаах буоллараһына, 50 сааһыгар пенсияга тахсар бираантаах. Төрүөхтөрүттэн хараҕа суох I-гы группалаах инвалид буолбут рабочайдар уонна сулууспалаахтар государтсвеннай пенсияга тахсыыларыгар мээһник чөлүөтүннэринэн туһанааллар: эр дьоннор 50 саастарыгар 15 сыл үлэ стажтаах, дьахталлар 40 саастарыгар 10 сыл үлэ стажтаах буоллактарына, пенсияга тахсар бираантаныллар.

Бирдэвэйгийнхэн пенсияга тах-
сүймтэргэ уонна I—II группал-
дах инвалид рабочаьдарга, су-
луусналаахтарга, ону тэҥэ ба-
йыныл сулуусара сымдаан
I—II группалаах инвалид буол-
лан үлээбэккэ олорор пенсио-
нердарга нитимньаларыгар маҥ-
нык чэпчэтиилэр керүүлэхлэр:
биир тугу да үлээбэт нитим-
ньыга 10 бырыһыан, оттон ик-
киттэн үөһэ нитимньыга 15 бы-
рыһыан надбагга пенсияларь-

тар эбнн аврыллар. Маны тайы-
лан I группалаах инвалидтары
кышлары хорүү иһин пенсияла-
рыгар 15 бырыһыан надбавка
төлөнөр. I группалаах инвалид
ханын бабарар пенсионердар
үлэлиир түбэлтэлэригэр, пен-
сияларыттан тутулуга суох,
хамнастарын төлөрү аламаллар.

Пенсия кээмэйин өйшмөсүмүзгө пенсионерлар уула халаайычтыг батыттан сиббестозтарга эмнелүүсүмүзгө ачталалар. Билингти башкарышына башкарышкан, колхозтарга өлөрүз рабачай пенсционерларга 0,30 гектар, колхозтаахтарга 0,15 гектар уонна уула сиритер өлөрүз араас идэлүүк үлөһүтөр пенсияга тахсымыларга 0,25 гектар уулайба сирэ көрүдүлэр. Өскөтүн пенсционер ити уула ачталар ити уула ачталар ордуу уулаабаан туһанаар буоллагына, пенсияны кээмэйэ 15 бырыһиан ачталалар.

Пенсионерлар үлгөз кирир түбэлтэлеригэр, үлгөз кирибит бириккээстерин куопшуйатын оро-йуоналары социальный харапта отделигар 5 хонук ийинэн тү-һараларга кытаанахтык ирдэпэр. Оскотун пенсионер үлгөз кыс-тээн кирир баран, быһылдыбыт нуорманы таһынан пенсияны ылар түбэлтэтигэр, государство-ны алыһнааһын курдук көрдү-дөн, кытаанах материальный тосһа административнай мээрэ-бэ тардылар.

Билигтэй биримэеэ пенсионердaрыг туналаах общественнай үлэс тaрдымгa сельсоветтар бaнaарар орууллахтар. Оa курдун, үлэвн хаачыгым бoшпурoвeтаригар билигтн ирдэбил хaнaагчигaтар дa улaагчa. Сельсоветтар үлэнир кыахтаах бaры пенсионердaры, дым хaнaагчaдыгн тустуcнa испинэктөөн, бастаагчaнaй, сезоннай уонгa дымэлэригөр үлэс тaрдымaрa булгучууаах ирдэбил бaгыматыгн туруоруудар.

1974 ыл ахсынныз ыйга са-
га аарылар пенсиялар коозей-
дара пенсионердар хамнастарыт-
тан уонна уллелерин стабыттан
тутулуктанан класыйыахтаахтар

И. ПОПОВ,
райсовет исполкомун
социальной харалтаба
отделын сэбиздиссэйз.

ОПЫТТАРЫН АТАСТАСТЫЛАР

Аттын оскуолалар үөрэтэр-
нитэр үлэбэ туттар опы-
ттары бэйэ үлэтигэр киллэрэр,
одохтуур туһунан бада санаа
Мугудай орто оскуолатыгар ыра
буолта ыраатта. Арай быйыл
директорынан Р. Д. Алексеев
кабинеттөн ыла оскуола сибээ-
сэ улаханымк кыгытэ. Ол кур-
дук учууталлар Бүтөйдөөх, Та-
бада (Мөңгө-Хангалас оройуона),
Мындагаайы, Алабар, Хайбахсыт
оскуолаларыгар сыддьан клас-
сэр үлэлэрингхамнастарын, бас-
тыт опытытын кытта билес-
тиилэр, үтүскэ үөрөнөн кэллилэр.
Ити түмүтөр үлэ сага ным-
маларын нитэр-үөрэтэр - үлэбэ
туттуу сараланна, сага ка-
бинеттар төрүлүннүлэр, тех-
нической средстволары, көрдө-
бөн үөрэтэр пособиелары булуу,
сананы өтөрүү, кинилэри
аруукка туттуу күүскэ турго-
долуна. Ити барыта үөрөсү би-

нин хаачыстасбатын үрдөтөргө көмөлөшөр. Бөлөлөрин предметтеригер уончара тийиар учууталлар (Д. В. Сивцев, О. И. Попова, М. О. Федорова, А. Н. Захарова, Е. И. Сивцев, о.д.а.) үөрөнзаччыларо бары үөрөхтарин биллэлэрин ситистилэр.

Соторутазарыта буэбүт Ала-дар, Бахсы, Толый, Мугудай оёуопаларын учууталларын тумууларыгар малдыктар 9 алабас руовтарга сырыттылар. Кинилэр ор сыл үлэзэбүт оныттаах педагогтар А. Н. Захарова сыхагылыгар, Л. А. Дьяконов математикара, В. П. Платонов географияра, Е. И. Сивцев историяда, В. И. Коротких нуучча тыыгар утүс көрдөрон үөрөтөр пособиелары, технический средстволары сагаллапхтын туттан, методический уонна педагогич-

ческой оттузун бай уруктары
ышпыттарытан астыммыт-
рын билдиретин.

Директоры уюмдар үлгөү сал-
буйлаачы Е. А. Слепцова, иштер
үлгөү салбуйлаачы Е. А. Око-
пешникова үгүс өрүттөөк үлгүн
мыталлар. Үөрөнөтчилер билин-
ги-көрүүгө, үчүгөйгө, көрө-
түрдүүмүлара, тутта сылдымы
культураатын иштеринимелер кийин
көрсөтөр бырадыллар бүлбүтүн
белгитин көрсөтүн.

Мадьыттарга анаан «Бизе
ынахтаах Вейбарникээн эмээх-
син» дээн өстүөрүлэ сэмэтиһинан
пыссаны Саха АССР оскуолала-
рын үтүөлөөх учуутала Я. Г.
Павлов салаалатыннан началь-
най кылаас үөрөнөөччилэре ту-
уордулар. «А, ну-ха, малыччии»
дээн уолаттар кылаастарынан
күрөхтөһиилэре болдомтону тар-

«СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» ОТДЕЛЕНИЙТАР өр сылларга үлэлз-
бит бастын рабачайдар бааллар. Нинилэр мастерской сыахтары-
гар, биригээдэлэр объектарыгар үлэни кудумсутууга, матырыйал
ороскуотун сарбыйыга, оюн үлэ оҕорумтуотун үрдэтиигэ, бөрө-
дуунейга собостомойын напатыыга араас сыаналаах этиилэри
киллэрэллэр. Олору олохтоһунтан отделение элбэх суумалаах
барсы ылар.

Манна рационализатордар советтарын атастаһар пуун инженерз коммунист Е. Д. Фефанов салайар. Совет нийрэр этиллэри түмэр, нини төһө көдүүстээх буоларын аабан-суоттаан бизрэр уонна уталыппанна туһааннаах салааба олохтуу охсорго көмөлөһөр.

СНИМКА: рационализатордар советтарын чилизнэрэ (ханастан)—вулканизатор, электросварщик уонна монтажник идэтин баһылабыт Т. Т. Дьячковай, инженер Е. Д. Феофанов уонна автопарк өрөмүөнүүр сьмабын слесаря С. П. Павлов кирибит этиини дьүүллэхэллэр.

П. СЕДАЛИЩЕВ фототг.

Хаһан үлэлиир семинарый?

Этиир-санитарный хөлбөлүк
забөх үлэинтгэх, бэйтэ туспа
партийнай төрилтэвэх коллек-
тив. Манна политическай үерэх
быйлыгы дымлыгар коммуниста-
ры, партията суох активистары
үөрөтингэ ички партийнай уон-
на биир комсомольскай хуру-
буонтар уонна семинар төрил-
либиттэрэ. Олортон, хойутаан да
буоллар, иккитэ улааһыр. Оттон
20 итэччилээх, үөрөх врачтар
уонна фельдшердөр үөрених-
тэх теоретическай семинардара
баччааинга диэри быһааран
үлэтин илик.

[illegible]

та. Маниа оюлор билилтерин, ылымыр, үнүүлүүр дьобура-рын, спортивнай хапсыһымылар-га күүстэрин, сатааларын көр-төһүлэр.

Кустовой методической хол-
бохук мушьяагар география
уроуктарыгар самостоятельная
үлэ түбүпүн В. П. Платонов,
проформентацияны тарыини тү-
һунан Н. В. Колесов дакы-
лааттара истилинна. Маддыт-
тар ситэн-хотон орар био-
логия, химия, физика, история,
география, саха тылын уонна
литературатын кылаас-кабинет-
тарын, интэр үлэҕэ аналлаах
стендэлэри көрөхсөн көрдүлэр.
Түмөтү кыттымылаахтара албаҥа
көпсөтөһөн, сүбөлөһөн хардары-
та оппартарын атастаһан тар-
бастылар.

Мугудай Р. СТЕПАНОВ,
орто оскулатын
учуутала.

Тилларга көрүлүүбүт программалык телороро назар.

Прейскомбинаттаары партий-
най тарилтаары (секретарь т.б.
Захаров Н. Е.) коммунистичес-
кай үлэ оқуулауытар бипр да-
уаны заняуие бара иллек.

Оройуон киинин атын да коллективтарыгар үлэлиир кээкэ политической уонна экономическай куруһуоктарга, оскуударга — программаттан хаалыа, зэйттэнэ бириэмэттэр мыппат буолуу түбэлтэтэ элбэх.

Биримдэ, күүшдэт. Бу итгэс-
төр бэрт түргэнник уларыт-
таллара эрэйцэлэр.

БИЊИГИ НОРР

С у р у н
бзчзттэмнэтэр дабаны

Биһиги общественный корреспондент Б. А. КОЖУРОВ «ОЛОХ НӨРДӨБҮЛЗ МОДЬУЙАР» дэн суругар Хадаар неһилэнгөр пекарняны аһар туһунан түргөрсө. Ол сурук бачакка таһаарыллалбакка эрэ райПО бырабылманньатын председателигэр ытыаллыбыта. Онуоха таб. Кожуров Н. А. маньык эппистэртэ.

«Билигин Эрилин Эристин аатынан колхоз территорията-
гар Дирингиз уонна Хайахсыкка
нэһилиэнньэни килиэбинэн хаач-
чыйыга икки пенария үлэтир.
Биһиги ити колхоз түөрт нэһи-
лиэктэригэр барытыгар пенария
аһар кыахпыт суох. Мэлэр 1975
сылтан сабаларан бу колхоз тер-
риториятагар олорон үлэтир
нэһилиэнньэни килиэбинэн
хааччыйар сылтан биэр улахан
киинизмит пенарияны аһар
уонна нилиэп таһар автономия-
наны булар туһунан боппуруо-
ну «Холбос» бырабылыаммы-
тыгар туруорса сылдьабыт. Ол
сүһүбүр турдагына, килиэбинэн
уонна нилиэп олохторунан
нэһилиэнньэни далайыи хаач-

быйыл ынах ахсыттан—1800 кг үүтү
Эһиия 2000-лаах кирбиини ылар иһин

★

★

★

ЕССӨ ТУПСАРЫАХХА

НАЗАРОВА... Бу араспааныңа райондашыбызга колхоз, оройун, ону эаһан Питилетка үһүс, быһаары-республика үрүн илгээн далайах сыйлыгыр. Бүтүн Союзтады тазаччыларын тустарынан борт социалистическэй куоталанымга үтүү көпөспир. Оруобуна суурбо шастаппар. Хадалар биригээдэтин сылаабыты, өмнө далай батчагы-суошуттары хас бирдии фу-гар ССРСИ райкомун мунибахтыыр ражнай аһахтаи 2005-тин кило-саалатыгыр бастаны маннымыксыт-грами үтү маһнар, тутаах см-тар мустаи суошуттан ылымнар боруогун аылдаабыттара. Ити бородууксуйбаны үрдэтэр суолта-ыл колхоз' 20 маннымыксы-ры тобулан, сүбэлэвэн, көпсөтөн 2000-лаах кирбинин аһара дай-турардаахтар. Ол хаан-уруу нар-баабиттара, Оттон Саха АССР пиябыт Килин Комитетин 1953 нуорутун хаһаайыстыбатын утуу-сыл баларан ыйынаады Пленума даах удаһыта, ССКП обкомун чи-гуа хаһаайыстыбатын төстү оро доһко, Удар Кыһыл Знамята орден

КУОТАЛАҢЫНЫ
ӨССӨ КҮҮҺҮРДЭН

Кыргыз Республикасынын башкы кавалера А. Т. Кузьмина 3151, ити историческай уураадын киши куоталайар дууга, эмнелэххо киллериин улахан хамсаа итинник орденнаах В. К. Тарабуныны табаарбыт кемигер ага. ина 3092 кг үтүү - чабытара. Ити кырдык да чулуу сүөсү - Колхоз малк ыанымкысытара үттэри оччотообу «Правда» кылабынай зоотехник К. Н. олхоз киши туттар ыанымкысы Новгородова пнителика туугаа Е. Е. Назарова көтөхпүт сылыгар икки тынымчаллаахтар үөкөннээх бачыыма көүлээбн - ахсанытарын өсө алытар иини - иини ынаах ахсыттан 1000 социалистическай куоталааныны килограмм үтүү ырга таалаанынын кнэтин соруктарыны тууунан дамылатын бөркн болдо. Елена Егоровна итинник бы йон айттылар, аһаастык хлэсттөн дүүлэстилэр. Сорук биир — быыйыл колхоз үрдүнэн ынаа ахсыттан 1800 кг үтүү ыан, с пнителиканы 2000-лаах кирбиины ылан түмүктүүр ынаабы үөскэтэргэ. Ону олоххо киллериингэ хлэ биирдик ыанымкысыттан, ферма бары үлэбинтэриттэн саппалаан социалистическай куоталааныны уоттаах-күөстээх сыва тнэитэргэ диэн бысаарынычлар. Колхоз салалтата куоталааныны усулубунайгысар бөчүкүмнээх узартытылары киллэрдө. Хас ий, квартал түмүктүнөн бастык көрдүүнү ситиспиттери материалнай унна моральнай көүлээбин өсө күүнүрдүүлүө. Биринчибэлери,» вышнеллары туттарыны, оттон сыл бүтүүтө чемпион сүөсүт аатын игарин олохтоноу. Атыга сэдэтик тахсар сылабынаах тааардар фондчаларын аааанын ама блар буолуо. Бастынгар көрдөрүүлөрдө бүтүн коллектив ситибиитинизин буоларыгар уонна сага опыты

Ара көдөлө үтүө үгэстэрин утумнааһын, кинилэр туттарбыт эстафеталарын аралдаахтык илдьаһын чарылхай туһунан дээн бу буолар!

Чапчы онук да буолан 1969 сыл Хадаар биригээдэтин ЫБСЛКС 50 сылын аатын сүгэр чивастаммит ыччат-комсомольскай ферматын коллектива бройуунга 2000-лаахтар хамсааһыннарын кымын сахпыта. Ити сыл көхө 11 минньыксыта ол бэлэстаммит үрдүк соруу ситиһин аахтык толорууга кыахтар бааларын көрөһөһүр бастагы хараначчыларынан буолан куоталлымы бэлаларын күөрөспиттэре. Ол кыаһы знамятын котеһлуттар М.Г. Титова «Вечный Знамя», оттон А. Н. Нестерева Ула Кыһыл Замыта орденнарынан наада-

хыһыккы олохтоһунаа абаллаа-та-ластыбаар чоччу ыһыллыа. Итиннэ биһэтик тутуһууттан үт сыата түдүө, бородууксуйа себестомоһа наматыылдыа. Хөлөбүр-бир цантнер үт сыата 0,1 бырыһыан намыһах буолларына, сыла 900 кг үт сүтэр. Биһр ынах кытарастаабына, нолхот 800 солк. ночоокко тэбиллэр. Оттон үт себестомоһа биһр бырыһыан чапчыллэрэ эбитэ буоллар, 7616 солк. дохуот эбии ылыллыах этэ. Сүбэ муннаах каттымынаахтара манн бөркөдүн ойдууларын бөлөһөстүлэр. А. Г. Кузьмина салайар ферматын үлэтин туһунан уонна байытын*байытын билиһиннэһэрэн басыда өҥөрдө.

Икки тыһынанчалаахтар көмкө-лөрүгэр киирергэ дуудуһааччы

лартин тутуах сымл кыстыгыны 3 айдын тутуугузын куоталааныга бастаабыттарга колхоз бырабылманыннын председатели Р. А. Филиппов уюна профсоюзтар оройуоннаары, советтарын президиумун председатели В. С. Антипин биржанынжатары, сымалаах бөлөхтэри, аялмелары тутуурааттылар.

Азисмет сымга республика колхозтарын оритуугар олгон үүүнүлэр ийин куоталаанын кыймылдарынан тахсаңар, аралкытөр ИССУОС-тан «Үрүт илгэ» чорочун ылар чыгастанилар. Бу чорон сымда устата хойуу сымдаах үүүнүн төбүс толору гуоларын туугар, аатын курдук олгон үүт, үрүт илгэ өрүбүн суурутүрлөр хайбаллаах ситиини көрө бөлөк ийин буоларыгар калхаа 48 малк машиньыксыттар 2000-лаах, оттон үс машиньыксыт 3000-лаах кирбинни алыахпыт дмэн билгэтик арэннардилар. ССРС Верховная Советын быыбарын чизингар сыл эңлрдэбэ былааны төлөрөн тийэр туугар биригээдэлэр, фермалар эрз буолбанна, биирини машиньыксыттар бэйэлэрин ийин ардыларыгар көхтөөх куоталааныга никкистилэр.

Мунбаахха мадлынгийн сал-
ыбыг Сүбүрүүскай аатын
овхот делегацийта «Юбилейнай»
ермэ үлэтин-хамнаын кытта
илгисте. Маданыксыт П. Ф.
Кришанкина уонна кылабынай
оохтехник В. Е. Постников бай-
тарын этиэлэрингэр эриилкэртэн
сүбүттэн ылыллар бөрүдүүсү-
баны үрдэтингэ бэрт албааха
үөрөннээххэ сөбүү бэдиэстүүлэр.
Кыылкэргэр бу дьыаланы сагалым
тэрийишкэ, чуолаан үүт иһин-ох-
суууга сорунуулаах хамсааһынны
тайаарар көм түрөөбүтүн уонна
онно туһанылла илтик кыахтар
баалларын туһунан бэрт сөпкө
эттилэр.

Эрдэмтхэр пятилетка тутах
судыгтар ылгыммат эбиш эбэбээ-
тэлигсбэлэрин эрдэмэхтик: үөлө-
рлөллөгүтэр бэры биэр киби кур-
дук турумжуттарыш муньбах
кыттыллаахтарыш хас биэрдин-
лэрин эгитиш чигэтэе биэрде.

П. СЕДАЛИШЕВ

ИЙЭЛЭРБИТ СУОЛААРЫНАН

Тынынччалаахтар хамсаагийн нарын сабалаабыт мкн ийм дэтын сүүрбэ смл буолан баран үтүө тылынэн ахтал-лара истиэххэ да үчүгэй. Билинги келүөнэ ыанныксыттар ол бачыымы өссө байтан, аны 2000 кг иһин охсунар кыахтанныбыт.

Мин 1960 сылтаан ызнаныксыттыбын. Сылпаагы соруудахтарбын куруутун аһаран кэллим. Үлэбэр ситиһиилэрин иһин хас да төгүл бэлиэтэнним.

«Сыркы» ыччар-номсомольскай ферматыгар үлэһинин. Эдэр сүөсүһүттэр минигин уонна эмиэ манныа ыанныыһыт-тыыр М. С. Илларионованы наставниктарбыт дээн аат-тыыллар. Ити аат элбэххэ эбээһинэстиир. Биһиги үлэбит ньымаларын, тугу билэрбитин эдэрдэргэ биирэргэ, индэрэргэ нүһанабыт.

Бийилгы былааным — 1850 кг этэ. Ону 2000 килогра-
мнан төлөргө эби сөрүгү туруорунум. Билигин 15
ынахтаахпытан уона төрөөн түгөллөб.

Хайнахыг биригээдэг

Бийнш 2000-и-н үүдтэ мөнх ахьагтан маабт Хадар сүд-сүдүүтэрин ордун салмаабт. Ол эсэри сүдүүбүт борууд-та биш, үлэрин усуулуубу-байбт амно суох да уратыг суох. Арай кыстмыка ил-лэринэ, сыйалыкка талхынгай гораадонийт сатархай, алгэм үүт рһин өхсүүхүн көдү-нэм күүрэгтин памиах бусол. Итэ да рһин, атам биргээдэлэргэ холостохко,

БИЭРБЭТ ТЫЛ
Б И Г З

Хондуга, Миньжэжэ өөрчлөгчид, эмнэ орто оскуула-
ны бүтэрийг дуусган Татъяга
Резервоалын үнэ ийч
Бидежэ Михайловнэ Митин-
ын үнэ булан 50 мянэ
хэрбүт. Шахтарын күн
ердэтэн төрөөбүтэе, бэл-
гит 9 ара эмнэ тордур
халла.

Эрдэнтөн бэлэмийнхэн гэрэл
бэлэмийнхэн "матар
бууламж", айнахтарын
анаргара галууламж. Гн
йлыг кыстыкка оту кичи
лэн, ичэйм өрсүхтэйи
ибайт. Алексей Савинин
көмбикорчу, от сматан, дуу
ланы уонна бөрөстүой үүт
холбоон бирийн анхха
35-тии кг коомыербо диксар
гына бастамнир. Пырьайдыг
уонна атыыр одуска ибарды
га алаан күнэтэ иккилин
центнер отодук үүт астаан
бигар. Онон гэнэ торүөх
ламжытынн үүт нуорманы
таһынан испат.

Пятилетка туттаах сыһынар

периоды формирования их в
1980-1990-е годы.

Хотоннору, титиштерд
сүеаран тутууга, ошо үл-
аширбэ бары оттурган тордо-
тоох минтани бузууга бод-
омто уурулауоп илад. Ил-
ини ырахан үлөбиги ме-
ханизация куурууна солбү-
йууга билишсигенан билин-
ген улах пил.

Үүт маман үндэстнээ өбөн
 (наалтыг, наастын нэмгээр)
 эрх буулбалга, саймалары
 күүснэ сүтгээр улаханлык
 барьстаниах, эгнүүл. Сайм-
 алматарга нотодоларга туруу-
 рын эдгээр ууну нтгээр бэ-
 лэстүүй тариан үлдэгдээр,
 очон кооптиорбогч талнаг
 бэсэлна бэлдэгнээр эрдэт-
 нэ жүрүнүгээр. Маман оо-
 нунда оодотруу хайа бэдэрэр
 талнаахаа сои.

Тэрээнийн тусардаххи үзэ-
лүүтэри хошууэтэххэ, би-
лиэхэ дэ 2000-аахтар хис
ферма ахсын агбэнэх этилээр.

Е. ПЕСТЕРЕВА.

МАННЫНСЫТ.

Холстова, Елизавета Фёдоровна

Өөрчлөх үрдүктөн бонус ахемат-
гийн 1900 кг үзүүг ахатаах-
ныг. Ортонг минг түс бийм
2100 кг нэртгэ эбелээтэл-
төлөөлөхшүн. Ийм сорууга-
1900 кг. Кини амилетканд
ниш түүлөөмчдэ үлэрлээн
түмүктүүр бадалах. Өр сн-
дэргэ, шалныаксэтлээбнх
нбн бичиматынн бонсх
элбэхүнэ сүбэлнлр, көмөл-
нх. Кини көмөтүлн ааспын
снл 2000-дхх кирбннн
афарблэчм, күтэлэлнм нлз
бнлээдэ шнлннн нлэрлэ-
даламчлэчм. Бнннн, көмөл-
нлэллэллр, нлэлэрблт бүрдүх
үрүн нлгнн айлвчлэллр бн-
лэрблнннн нлнл түүлблм.

Кыстык бие ыйыгар
оройуонна үһүс инасталынан,
кыһыл ырыына ыаллыбыт,
Ону мунуу тунууа гонна
СӨРС Перхоний Саватин
балабарын күрүө аса үчүгөй
астыһылаах кыргыч ыһыт,
тубаһыт.

М. АДАМОВА.

М. АДАМОВА,
Ферма старшая.

Число

Самое ПОПОВ Федора

